

Hjemløserereform 2.0

Hjemløshed er et valg

I 2023 vedtog Folketinget en hjemløserereform, der skulle ændre hjemløseindsatsen i Danmark grundlæggende. Ambitionen var klar: Antallet af mennesker i hjemløshed skulle reduceres markant. Vejen dertil var Housing First. Først et hjem. Derefter den støtte, der skal til for at kunne blive boende.

I Kirkens Korshær ser vi reformen som et vigtigt skridt i kampen mod hjemløshed. Men vi er desværre langt fra i mål.

Hjemløsetællingen 2026 viser, at det ikke er lykkedes at nedbringe antallet af hjemløse, siden reformen trådte i kraft. Tværtimod er antallet af mennesker i hjemløshed steget.

Det er et kæmpe svigt. Særligt fordi vi både kender årsagerne til hjemløshed og løsningerne.

Hjemløshed er ikke en naturlov. Det er et valg. Ikke den enkeltes. Men samfundets.

Hjemløshed opstår blandt andet som konsekvens af de rammer, vi politisk vælger at skabe: Om mennesker har råd til et sted at bo. Om der er boliger til rådighed. Om den nødvendige socialfaglige støtte følger med boligen. Og om vi sikrer botilbud for de mennesker i hjemløshed, der har det for dårligt til at bo i egen bolig.

Derfor handler kampen mod hjemløshed i sidste ende også om vores menneskesyn. Accepterer vi, at mennesker lever uden et hjem, selv om vi har muligheden for at gøre noget ved det? Eller insisterer vi på, at alle mennesker har ret til den værdighed og tryghed, et hjem giver?

For Kirkens Korshær er svaret klart. Alle mennesker er lige meget værd. Ingen mennesker har mindre ret til en værdig tilværelse end andre.

Alle mennesker har ret til et hjem.

Derfor foreslår vi en hjemløserereform 2.0. En reform, der bygger videre på hjemløserereformen fra 2023. Og som samtidig gør op med de politiske tiltag, der i mellemtiden er blevet vedtaget, som sender flere mennesker i hjemløshed.

Hjemløserereformen 2.0 består af en række konkrete forslag inden for tre tematikker:

- **Giv mennesker råd til et hjem**
- **Giv nok støtte til at blive boende**
- **Giv hjælp til de glemte i hjemløshed**

Giv mennesker råd til et hjem

Hjemløshed kan først og fremmest ikke nedbringes uden betalbare boliger. Alligevel har man fra politisk hold ikke tilvejebragt de boliger, som var forudsætningen for, at hjemløssereformen skulle virke.

Tværtimod har politiske beslutninger, siden reformens vedtagelse, gjort vejen til en bolig endnu vanskeligere for nogle af de mennesker, der har mindst at leve for.

Kontanthjælpsreformen har sænket ydelserne for nogle grupper og fjernet kommunernes mulighed for at yde særlig støtte til husleje. Omkring 60 procent af mennesker i hjemløshed kan i dag, ifølge VIVE, ikke betale en husleje på 3.500 kroner om måneden.

Det hænger ganske enkelt ikke sammen, når Christiansborg på den ene side vil afskaffe langvarig hjemløshed og på den anden side fører politik, der gør det sværere for mennesker i hjemløshed at få råd til et sted at bo.

Derfor anbefaler vi:

- **Indfør en national boliggaranti til mennesker i hjemløshed**

En seriøs bekæmpelse af hjemløshed forudsætter, at mennesker i hjemløshed får ret til en bolig. Derfor mener Kirkens Korshær, at der skal indføres en national boliggaranti til mennesker i hjemløshed.

Boliggarantien giver kommunerne pligt til at tilbyde mennesker i hjemløshed, der måtte ønske det, en passende bolig, samt bostøtte hvis nødvendigt, inden for tre måneder. Hvis ikke det er muligt at finde en bolig, der svarer til den enkeltes betalingsevne, får kommunen hjemmel og pligt til at betale det resterende. Boligerne kan også være private lejeboliger.

Kirkens Korshær foreslår, at boliggarantien kommer til at gælde for alle mennesker i målgruppen for § 110-tilbud, uanset om de har haft ophold på et herberg eller ej. På den måde vil retten omfatte mennesker, som kommunerne i forvejen har pligt til at sikre midlertidigt husly.

- **Indfør en ny hjemmel til huslejestøtte**

Kommunerne mangler i dag redskaber til at støtte mennesker i hjemløshed, der ikke har råd til det basale. Hvis kommunerne skal have en reel mulighed for at hjælpe mennesker i hjemløshed i bolig, er det nødvendigt, de får et nyt og fleksibelt værktøj til at sikre den nødvendige betalingsevne.

Derfor foreslår vi, at Folketinget sikrer en ny lovhjemmel, der gør det muligt for kommunerne at yde løbende økonomisk støtte til mennesker i hjemløshed, som ikke har råd til det basale, herunder husleje og mad.

Giv nok støtte til at blive boende

En bolig er afgørende for at komme ud af hjemløshed. Men for mennesker, der lever i hjemløshed med komplekse sociale, psykiske eller sundhedsmæssige udfordringer, er nøglen til et godt og varigt liv i egen bolig også den rette støtte.

Derfor er bostøtten et helt centralt element i Housing First. Når et menneske i hjemløshed flytter i egen bolig, skal støtten være med til at skabe en tryk overgang og hjælpe med udfordringer.

Housing First bygger på tre specialiserede bostøttemetoder, som varierer i intensitet og varighed:

- **CTI** er en tidsbegrænset bostøtte med mindre intensitet
- **ICM** er en tidsbegrænset bostøtte med moderat intensitet
- **ACT** er en intensiv og specialiseret indsats, hvor støtten leveres af et tværfagligt team

Det er kommunens ansvar at visitere til den bostøttemetode, der matcher den enkeltes behov. Det afgørende må være, at det er menneskets behov, og ikke kommunens økonomi, der bestemmer, hvilken støtte der gives.

Derfor anbefaler vi:

- **Indfør differentieret refusion for at understøtte den rette bostøtte**

Der kan være forskel på, hvorvidt kommuner anvender de specialiserede bostøttemetoder i Housing First i tilstrækkeligt omfang. Det risikerer at få store konsekvenser for mennesker, som har behov for en mere intensiv og langvarig støtte for at kunne fastholde deres bolig og skabe en stabil tilværelse.

I dag kan kommunerne få refunderet 50 procent af udgifterne til CTI, ICM og ACT til mennesker i hjemløshed, der flytter fra herberg til egen bolig. Men jo mere intensiv støtte et menneske har brug for, desto større er kommunens udgift.

Det skaber en uhensigtsmæssig økonomisk tilskyndelse. For valget af bostøtte bør ikke være et spørgsmål om, hvilken indsats der er billigst, men om hvilken støtte der giver det enkelte menneske de bedste muligheder for at lykkes i egen bolig.

Kirkens Korshær foreslår derfor, at der indføres differentieret refusion for de specialiserede bostøttemetoder. Refusionsprocenten skal stige med bostøttens intensitet, så kommunerne får en større økonomisk understøttelse, når et menneskes behov kræver en mere omfattende indsats.

Det vil understøtte et enkelt, men afgørende princip: Den enkelte skal have den støtte, vedkommende har brug for – også når behovet er stort.

- **Udvid selvbestemmelsesordningen til ICM-bostøtten**

Siden hjemløse-reformen er der taget et vigtigt skridt mod større selvbestemmelse: Mennesker i hjemløshed har fået ret for selv at vælge, hvem der skal levere CTI-bostøtte. Det er positivt, fordi selvbestemmelse handler om at få reel indflydelse på sit eget liv og den støtte, man modtager.

For mennesker i hjemløshed kan tillid til andre være opbygget over lang tid og være afgørende for, om støtten opleves som meningsfuld og tryk. Når en medarbejder på et herberg allerede har etableret en stærk og tillidsfuld relation til et menneske, giver det derfor god mening, at relationen kan følge med ind i den nye bolig.

Muligheden for at have indflydelse på, hvem man modtager støtte fra, bør ikke afhænge af, hvilken bostøttemetode man er visiteret til. Selvbestemmelse handler om respekt, værdighed og om retten til at have indflydelse på eget liv. Kirkens Korshær anbefaler derfor, at selvbestemmelsesordningen udvides til også at omfatte ICM-bostøtte.

Samtidig anbefaler Kirkens Korshær, at der fastsættes en takst for ICM-bostøtte, som afspejler de reelle omkostninger ved at levere indsatsen med den nødvendige socialfaglige kvalitet.

Giv hjælp til de glemte i hjemløshed

Med hjemløse-reformen havde man fokus på at hjælpe mennesker, der bor på herberg, ud af hjemløshed ved hjælp af Housing First. Det er et vigtigt skridt. Men med den tilgang er der desværre en del mennesker i hjemløshed, der er blevet glemt og overset. Det er tid til, at de får den hjælp, de har manglet alt for længe.

Derfor anbefaler vi:

- **Hjælp hjemløse, der ikke bor på herberg**

Hjemløse-reformen har fokus på at hjælpe mennesker, der bor på herberg, ud af hjemløshed. Derfor får kommunerne nu refusion fra staten, når de hjælper et menneske i hjemløshed fra et herberg over i eget hjem med bostøtte.

Det er dog langt fra alle hjemløse i Danmark, der bor på herberg. Og hjemløsetællingen viser, at der er en markant forskel på, hvilken hjælp mennesker i hjemløshed får, alt efter om de bor på herberg eller ej. Mennesker i hjemløshed på herberger får langt oftere en handleplan og bliver skrevet op til en bolig end gadesovere, natvarmestuebrugere og sofasovere.

Kirkens Korshærs holdning er klar. Hjælpen må ikke afhænge af, om et menneske i hjemløshed bor på et herberg eller ej. Kirkens Korshær foreslår derfor, at kommunerne fremover skal modtage statslig refusion, når de igangsætter Housing First-indsatser overfor alle mennesker

i hjemløshed. Det vil styrke kommunernes økonomisk incitament til også at iværksætte indsatser for mennesker i hjemløshed, der ikke opholder sig på herberg.

- **Sørg for tilbud til mennesker i hjemløshed, der ikke har gavn af Housing First**

Ifølge VIVE vil cirka 10-20 procent af mennesker i hjemløshed ikke have gavn af Housing First. Det kan være mennesker, der har behov for ekstra støtte og hjælp i hverdagen.

En del af gruppen har i stedet behov for, og krav på, et botilbud efter §108. Desværre oplever vi i Kirkens Korshær, at man nemt kan vente længe på et sådant botilbud.

En del af de mennesker, der har brug for et botilbud, er ældre i hjemløshed. Det er en voksende gruppe, der har været overset alt for længe. Mellem 2009 og 2026 er antallet af ældre hjemløse steget med lige knap 120 procent.

Desværre er mængden af tilbud til ældre i hjemløshed ikke fulgt med. Konsekvensen er, at ældre i hjemløshed bor længe på herberg. Det er et problem. For her får de ikke den hjælp og pleje, de har behov for, i den sidste tid af deres liv. Det gør, at de ofte ikke får en værdig alderdom.

I Kirkens Korshær anbefaler vi, at der skal sættes ind, så de 10-20 procent af mennesker i hjemløshed, der ikke har gavn af Housing First, hurtigere får den hjælp, de har behov for. Det kræver, at der er nok botilbud med specialiseret personale til dem.

I Kirkens Korshær møder vi også meget udsatte mennesker i hjemløshed, som hverken den nødvendige hjælp gennem Housing First eller passer ind i botilbud. De falder mellem systemets tilbud og står uden en indsats, der reelt matcher deres behov. Kirkens Korshær anbefaler, at der bliver foretaget en undersøgelse af, hvilke indsatser og tilbud der er behov for til de mennesker, som de eksisterende løsninger i dag ikke formår at gribe.

Desuden anbefaler vi, at mennesker i hjemløshed får ret til at blive afklaret inden for tre måneder. Det skal sikre, at der hurtigt bliver taget stilling til, hvilken løsning der bedst passer til den enkeltes behov – hvad enten det er egen bolig, et botilbud eller noget tredje. Samtidig skal afklaringen følges af en egentlig afgørelse, så den enkelte får mulighed for at klage, hvis vedkommende er uenig.